

**Delta i debatten,
skriv til oss!**

SEND DITT INNLEGG TIL: DEBATT@NATIONEN.NO

Innlegg kan også sendes per post til Nationen, Postboks 9390 Grønland, 0135 Oslo. Merk konvolutten «debatt». Innlegg som sendes elektronisk blir prioritert.

TEKSTLENGDER:

Kronikk: Maks 4900 tegn med mellomrom.

Leserinlegg: Maks 2000 tegn

Du kan også levere innlegg på nationen.no

Kronikker honoreres som hovedregel ikke. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innsendt stoff og til å publisere det på alle våre plattformer.

Kronikk

Ålreit likevel?: Drøvtyggere som sauen blir ofte en syndebukk i klimaregnskapet, men det finnes mer enn én måte å telle en sauefjert på, skriver kronikkforfatterne.

Foto: Paul Kleiven / NTB Scanpix

ROVDYR

Hatefull uten grunn

I Nationens leder kan vi 26. november lese bildeteksten: «Atle Hamars oppgave er å fjerne årsakene til rovdyrtaap i Nord-Østerdalen...» i en leder med overskriften «Forføyd uten grunn.» Hvis Atle Hamars oppgave var å fjerne årsakene til rovdyrtaap i Nord-Østerdalen, burde faktisk Atle Hamar sørge for å få nedlagt de sauebrukene som ikke passer på dyrene sine og sikrer sjansen for tap før beitesesongen starter.

Det er sunn fornuft, koster mye mindre enn de lovlige ulvejaktene i regi av bukken-og-havresekken-regimet vårt «Viltneammer» og ikke minst er det innafor dyrevernsloven om å ikke hensette dyr i hjel-peløs tilstand. Sau er dyr.

Det henvises til Rovdyrforliket. «Forliket sier at det ikke skal være rovdyr med skadepotensial i beiteprioriterte områder». Mulig at ulvene som kom fra Sverige da de to flokkene i Norge ble utradert sist vinter, ikke har lest det rundskrivet. Tapstallene i Norge har gått ned, følger ikke lederskribentene i Nationen helt med i nyhetsbildet? Fra miljødirektoratet (hvor Nationen selv har hentet sine opplysninger) kan man lese at det er færre påviste rovdyrskader i landet!

Samtidig har saueflokkene økt hvert eneste år, noe Nortura har rådet næringa til å gjøre noe med uten at dette har gitt resultat. Selvfølgelig må bondene i områder der sjansen for at det dukker opp streifyr ta større forholdsregler enn en sauebonde på Jæren.

Det holder ikke å tviholde på at dette er beiteprioriterte områder så lenge ulven ikke leser hva Nationen skriver. Det beste som kan skje for sauenæringa i Norge, er at det blir velfungerende, etablerte, sunne ulveflokker langs grensa som gjør det verre for streifulv fra Sverige å komme til enkel, frittgående mat i norske skoger.

Er det noe her som blir satt i et virkelig grelt lys, er det tankegangen til beitenæringa i området, og Nationens innstilling til ulv.

Berit Helberg
Dyreverner

Forvalter rovdyrpolitikken:
Statssekretær Atle Hamar.

Foto: NTB scanpix

Drøvtygger og klimaeffekt

I forbindelse med den pågående debatten om krav til reduserte klimagassutslipp fra jordbruket, der drøvtyggeren får særlig fokus, er det verdt å minne om tre forhold.

Det første er at oppmerksomheten den norske kua og sauen får i klimasammenheng neppe er proporsjonal med andelen av utslippene de faktisk står for. Jordbruket totalt sett står for drøyt åtte prosent av årlige norske klimagassutslipp, og metanutslipp fra husdyr står for rundt halvparten av dette, altså ca. fire prosent årlig. I realiteten er det ikke fire prosent av utslippene, men fire prosent av den anslåtte klimaeffekten av norske utslipp, som benevnes med CO₂-ekvivalenter. Fordi metan er anslått å være en 25 ganger sterkere klimagass enn CO₂, regnes metanutslippene om til CO₂-ekvivalenter ved å multiplisere mengden metanutslipp med en vektfaktor på 25. Det vil si at norsk jordbruks utslipp på 100.000 tonn metan regnes om til 2,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter ved hjelp av denne vekt faktoren. Det er også verdt å merke seg at utslipp fra

ville drøvtyggere ikke bokføres i utslippsregnskapet.

Det andre forholdet som det er viktig å være klar over, er at de positive klimabidragene fra jordbruket ikke bokføres i jordbrukssektoren. Jordbruket får ikke noe «fratrekk» for karbonlagring i beitearealer og dyrket mark, siden dette bokføres i sektoren «skog og andre landarealer». Denne sektoren vil få sitt eget utslippsmål for 2030 i Norges klimasamarbeid med EU. Dermed kan ikke de positive bidragene fra jordbruket bidra til å oppfylle Norges utslippsmål i ikke-kvotepliktig sektor. Jordbruk er den nest største utslippskilden i ikke-kvotepliktig sektor etter transport. Beitemarkas albedo (refleksjon av solinnstråling) blir ikke hensyntatt i utslippsregnskap.

Et tredje forhold som er for dårlig håndtert, er at metan har en mye kortere levetid i atmosfæren enn CO₂. Levetiden er beregnet til rundt 12 år. Karbondioksid derimot, har en levetid på opptil 200 år, altså nesten tilbake til den industrielle revolusjon på slutten av 1700-tallet. I grunnlagsrapportene til FNs

klimapanel har man hele tiden vært klar på at det er betydelige svakheter ved å bruke vekt faktorer for å sammenstille utslipp av klimagasser med ulik levetid til CO₂-ekvivalenter. Likevel blir vekt faktorer sett på som nødvendig verktøy for å vurdere klimatiltak opp mot hverandre. For eksempel vil Norges 2030-mål bli gitt i CO₂-ekvivalenter, som også er regjeringens utgangspunkt for forhandlingene med jordbruket om en klimaavtale.

En nylig publisert studie fra Oxford har imidlertid foreslått en justering av den gjeldende vekt faktormetodikken, som skal ta mye større hensyn til metans korte levetid versus CO₂. Hovedforfatter er Myles Allen, som også er en av forfatterne bak 1,5-gradersrapporten til FNs klimapanel. Denne metodikken, kalt GWP*, tar hensyn til følgende vesentlige forskjell mellom metan og CO₂: Mens et konstant utslipp av CO₂ fører til akkumulering av CO₂ i atmosfæren og en stadig økende klimapåvirkning, fører et konstant utslipp av metan til en konstant konsentrasjon i atmosfæren og dermed ingen økende klimapåvirkning. Årlige utslipp av klimagasser er derfor ikke et godt mål på klima-effekt.

Å endre retningslinjer for beregningsmetodikken i FNs klimapanel er en møysommelig prosess, men Myles Allen tar til orde for at GWP*-metodikken allikevel kan brukes av nasjonale

myndigheter som et mer presist verktøy for politikktutforming. Mens Norges totale klimagassutslipp har økt med 2,4 prosent siden 1990 (startår for rapporteringen), har metanutslippene fra jordbruket vært rimelig stabile. Det vil si at konsentrasjonen av CO₂ har akkumulert jevnt i perioden, mens metankonsentrasjonen som skyldes norske drøvtyggere er stabil grunnet metans korte levetid. Norske drøvtyggers klimapåvirkning blir derfor lavere enn de fire prosent av årlige norske utslipp som man i dag opererer med. For å få et mer presist estimat på drøvtyggers klimapåvirkning må vi derfor regne på hvordan utslippsbildet blir ved bruk GWP*-metodikken.

Med bedre kunnskap og beregningsmetoder knyttet til metans levetid, karbonlagring og albedoeffekt vil vi etter hvert få et mer helhetlig bilde av drøvtyggers komplekse rolle i klimasystemet. Da ville man også fått et anslag på drøvtyggers netto påvirkning på klimaet. Før vi vet mer, er det ikke grunn til å trekke forhastede konklusjoner om klimatiltak som svekker bruk av drøvtyggerens unike evne til å utnytte arealer vi ikke kan dyrke menneskemat på.

Vilde Haarsaker
Prosjektleder i AgriAnalyse

Christian Anton Smedshaug
Daglig leder i AgriAnalyse

Må telle mer

Med bedre kunnskap og beregningsmetoder knyttet til metans levetid, karbonlagring og albedoeffekt vil vi etter hvert få et mer helhetlig bilde av drøvtyggers komplekse rolle i klimasystemet.